

COLEOPTERA NOVA EX HUNGARIA.

Descripsit ERNESTUS CSIKI.

1. *Trechus* (*Anophthalmus*) *Mallászii*.

Testaceus, nitidus. Capite prothorace minus angustiore et cum mandibulis minus longiore, post oculorum locum convexo-dilatato, postice bene coarctato; sulcis frontalibus arcuatis, antice profudioribus, postice obsoleteioribus. Antennis dimidio corporis longioribus, articulo secundo tertio triente brevior, quarto secundo longiore, sed tertio brevior. Prothorace longitudine sua minus latiore, antice vix sinuato, angulis anticis rotundatis; lateribus antice arcuatis, postice usque ad angulos posticos *obtusis* rectis, late marginatis; linea longitudinali medio integra, sat profunda. Elytris ovatis, basi trientis duobus prothoracis basi latioribus, late marginatis, humeris obtusis, fortiter rotundatis æqualiter profunde punctato-striatis, interstitiis convexis, punctulatis; interstitio tertio punctis tribus instructo, stria secunda ante medium ad punctum secundum triangulariter curvata; striis: prima, secunda et tertia angulum posticum non attingentibus, sed cum puncto ultimo se coniungunt. — Long. 5·3 mm.

Tr. (*Anophthalmo*) *parocco* J. FRIV. proximus: sed differt corpore multo minore, antennis longioribus, capite latiore, post oculorum locum convexo-dilatato, prothorace elytris relative magno, lateribus latius marginatis, postice ad angulos posticos obtusis, recte coarctatis, non sinuatis, angulis anticis acutis.

Habitat in montibus metalliferis transsylvanicis in monte *Detonata* dicto, ubi ALEXANDER ORMAY, Faunæ transsylvanicæ perscrutator excellentissimus, anno 1887 detexit. Speciem novam in honorem D. JOSEPHO MALLÁSZ denominavi, qui exemplar unicum hucusque in collectione sua observatum Museo Nationali Hungarico donavit.

Barnássárga, fényes; a fej valamivel keskenyebb és a felső állkapcsokkal együtt valamivel hosszabb, mint az előtor, a szemek helye mögött dudorszerűen kiszélesedett, azután pedig befűződött; a homlokbarázdák íveltek, elül mélyebbek, mint hátul. A csápok a test felénél hosszabbak, a második íz a harmadiknál egy harmaddal rövidebb, a negyedik valamivel hosszabb, mint a második, de rövidebb a harmadiknál. Az előtor az első harmadban szélesebb, mint a milyen hosszú, elül kissé öblös, az elülső szögletek kerekítettek, oldalai elül íveltek, hátrafelé a tompaszögű hátsó szögletekig egye-

nes vonalban keskenyedők, az oldalkarima széles, a hosszanti középvonal teljes és nem nagyon mély. A szárnyfedők tojásdadok és elül a tövükön együttesen kétharmaddal szélesebbek, mint az előtora tövén, szélesen karimások, a váll tompaszögű, erősen kerekített; az összes hosszanti rovátkák egyenlő mélyek és elég erősen pontozottak; a köztérsék domborúak, finoman pontozottak; a harmadik köztérsében három nagy pont van; a második rovátka a szárnyfedők közepe előtt a harmadik köztérese középső pontja felé háromszögűen hajlott; az első három rovátka nem éri el a csücsöt, hanem egyesülve az utolsó negyedben levő hátulsó nagy pontban végződik. — Hossza 5·3 mm.

Legközelebb áll a *Trechus* (*Anophthalmus*) *paroecus* J. FRIV. fajhoz; de ennél kisebb, csápjai hosszabbak, feje szélesebb, ez különösen a szemek tája mögött dűdorszerűen kiszélesedett, az előtor a szárnyfedőkhöz viszonyítva széles, oldalai a tompaszögű hátsó szögletek felé egyenes vonalban keskenyedők, nem öblösek, az elülső szögletek hegyesek, az oldalpárkány szélesebb.

Előfordult az erdélyi érzhegységben a *Detonátán*, a hol azt ORMAY SÁNDOR, Erdély bogárfaunájának lelkes kutatója, 1887. évi augusztus 18-án fedezte fel. Ez új fajt MALLÁSZ JÓZSEF barátom tiszteletére neveztem el, ki az egyetlen eddig talált és gyűjteményében őrzött példányt a Magyar Nemzeti Muzeumnak készséggel átengedte.

2. *Bathyscia* Horváthi.

Ovata, subtilissime pilosa, fortiter convexa, nitida, castaneo-brunnea. Capite subtiliter denseque punctato: antennis angulos posticos prothoracis minus superantibus, ad apicem paullo crassioribus, articulo secundo primo longiore et tantum paullo angustiore, articulis 3—6 oblongiusculis, cylindricis, tertio quarto minus longiore et crassitudine sua ter longiore. 4—5 æqualibus, sexto brevioribus; articulis clavae crassiusculis, septimo longitudine secundi, sed apice secundo sesquialter latiore, octavo ovali septimo dimidio, 8—9 æqualibus, septimo minoribus, sed crassioribus, articulo ultimo decimo minus longiore, oblongo ovali, apice acuto. Prothorace subtiliter punctato, elytris haud angustioribus, lateribus rotundatis, antice fortiter angustato, basi haud arcuato, fere recto, angulis posticis acutis, angulo rotundato. Elytris mediocriter convexis, prothorace duplo et dimidio longioribus, ovatis, subtilissime, sed capite prothoraceque fortiter punctatis. Pedibus relative brevibus, tibiis anticis dense, intermediis posticisque raro aculeatis. Tarsis dense pilosis, minus angustioribus. — Long. 2·3—2·5 mm.

Habitat in antro apud Novi in regione adriatica Hungariæ, ubi a D. Dre G. HORVÁTH detecta et in eius honorem denominata est. (Mus. Hung.)

B. Khevenhülleri MILL. et *croaticae* MILL. affinis; differt antennis

brevioribus. prothoracis angulos posticos minus superantibus, articulo primo secundo paullo latiore (apud *Khevenhülleri* et *croaticam* articulus primus secundo multo latior et late ovatus est), corpore magis ovato, antice posticeque rotundato, non acute coartato, supra subtilius denseque piloso. pedibus brevibus, tarsis dense pilosis, articulis tarsorum brevioribus, haud angustatis.

Tojásdad alakú, igen finom testhez simuló szőrökkel fedett, elég erősen domború, fényes, gesztenye-barna. A fej finoman és sűrűn pontozott; a csápok az előtor hátsó szögleteinél kissé túlérnek, végük felé kissé vastagodók, a második csápíz hosszabb és csak kissé vékonyabb, mint az első, a 3—6 íz hosszúkás, hengerded, a harmadik valamivel hosszabb a negyediknél és körülbelül háromszor oly hosszú, mint a milyen széles, a negyedik és ötödik íz egyenlő hosszúak, a hatodik valamivel rövidebb: a csápbunkó ízei vastagodók, a hetedik íz olyan hosszú, mint a második, de a csücsán másfélszer olyan széles, mint az, a nyolezadik félakkora, mint a hetedik, tojásdad, a nyolezadik és kilenczedik egyenlő hosszúak, de a hetediknél valamivel rövidebbek, a végíz valamivel hosszabb, mint a tizedik, hosszúkás tojásdad, csücsa felé hegyes. Az előtor finoman pontozott, alig keskenyebb a szárnyfedőknél, elül kerekített oldalai erősen keskenyednek, tövén alig öblös, majdnem egyenesen lemetszett, a hátulsó szögletek hegyesszögűek, a csücs kerekített. A szárnyfedők nem túlságosan domborúak, két és félszer oly hosszúak, mint az előtor, tojásdadok, igen finoman, de erősebben pontozottak, miként a fej és az előtor. A lábak meglehetősen rövidek, az elülső lábszárak sűrűn, a középső és hátsók gyéren tüskések. A lábfejek sűrűn szőrösek, kevésbé nyulánkak. — Hossza 2·3—2·5 mm.

Előfordul a *Novi* melletti barlangban Modrus-Fiumemegyében, hol azt dr. HORVÁTH GÉZA fedezte fel, kinek tiszteletére ez új fajt el is neveztem.

A *Bathyscia Khevenhülleri* MILL. és *croatica* MILL. közeli rokona, de a következőkben tér el: a csápok sokkal rövidebbek, alig érnek az előtor hátulsó szögletein túl, az első csápíz csak kissé vastagabb, mint a második (*B. Khevenhülleri* és *croatica* fajoknál az első csápíz sokkal szélesebb), a test szélesebb és rövidebb tojásdad, elül és hátul kerekített, nem csücsosan keskenyedő; felül sokkal sűrűbben és finomabban szőrös, a szőrök egészen a testhez simulnak; a lábak rövidek, a lábfejek sűrűbben szőrösek, a lábfejek rövidebbek és nem oly karsúak.

3. *Isomira hungarica*.

Oblongo-ovata, rufo-testacea, capite nigro, abdomine nigro-piceo. Corpore aequaliter subtiliter denseque punctato, pilis flavescensibus adpressis dense tecto. Antennis pedibusque simplicibus. Capite prothoracis triente latiore, oculis parvis, antennis corporis dimidio haud brevioribus, tenuibus, non serratis, simplicibus. articulo secundo tertio dimidio aequali,

tertio quarto minus brevior. Prothorace longitudine vix duplo latiore, forma semicirculari, angulis posticis rectis, basi utrinque leviter sinuato. Elytris prothorace minus latioribus, dense subtiliterque punctatis, striis 5—6 evidenter punctatis. Subtus dense punctato, pedibus brevibus, femoribus latera corporis superantibus, tibiis rectis, quam tarsis longioribus. — Long. 5 mm.

Habitat in Comitatu Bács Hungariæ meridionalis. (Mus. Hung.)

Is. antennatae PANZ. similis; differt antennis simplicibus (eaque causa ad affinitatem *Is. murinae* LINN. pertinet), capiteque nigro; ab *Is. murina* differt: corpore angustiore, punctis pilisque subtilioribus coloreque.

Hosszas-tojásdadalakú. sárgás-vörös, feje fekete, potroha feketés-barna. Teste egyformán finoman és sűrűn pontozott és a testhez simuló sárgás-fehér szőrökkel sűrűn fedett. A csápok egyszerűek, úgyszintén a láb-szárak is. Feje az előtor egyharmadánál szélesebb, a szemek kicsinyek, a csápok a test felénél valamivel rövidebbek, vékonyak, nem fűrészesek, a második csápip félakkora, mint a harmadik, a harmadik valamivel rövidebb a negyediknél. Az előtor nem egészen kétszer oly széles, mint a milyen hosszú, félkör alakú, hátsó szögletei derékszögűek, töve kétoldalt kissé öblös. A szárnyfedők az előtornál valamivel szélesebbek, sűrűn és finoman pontozottak és a varrattól számítva öt-hat elég jól kivehető pontsorrall ellátottak. Alul sűrűn pontozott, a lábak rövidek, a czombok a test szélén túlérnek, a láb-szárak egyenesek, a tarsusoknál hosszabbak. — Hossza 5 mm.

Előfordult Bácsmegyében, de közelebbi termőhelye ismeretlen.

Az *Isomira antennata* PANZ. fajhoz nagyon hasonló: de csápjai egyszerűek, azért az *Is. murina* LINN. rokonságába tartozik. Az *Is. antennata*-tól fekete feje által is különbözik. az *Is. murina*-tól sokkal karesűbb testalkata, finomabb pontozottsága és szőrzete, továbbá színe által tér el.

4. *Otiorrhynchus Fussianus*.

Oblongo-ovatus, convexus, niger, nitidus; rostro plano, punctato: prothorace longitudine paullo latiore, lateribus modice rotundato, confertim grosse granulato; elytris ovatis, oblongis, decem-striatis, granulato-rugosis. Pedibus brevibus, femoribus posticis acute dentatis, — Long. 9—9.5 mm.

♀ Femoribus posticis dente acutissimo longoque armatis, tibiis tenuibus, basi curvatis.

Habitat in *Alpibus Fogarasiensibus* Hungariæ orientali-meridionalis, ubi loco «Kaldara Arpashului» dicto a CAROLO FUSS in duobus exemplaribus inventum est. (Mus. Hung.)

O. Fussianus pertinet ad subgenus *Dorymerus* et speciebus *O. longiventris* KÜSR. et *O. Riessi* FUSS affinis est; sed differt pedibus posticis aliter formatis.

Hosszúkás-tojásdad, domború, fekete, fényes: az orrmány felül sima, pontozott; az előtor hosszánál valamivel szélesebb, oldalai kerekítettek, tömötten durván szemcsézett; a szárnyfedők tojásdadok, hosszúkások. A lábak rövidek, a hátsó czombok hegyes foggal fegyverzetek. — Hossza 9—9·5 mm.

♀ A hátsó czombok egy hosszú és hegyes foggal fegyverzetek, a láb-szárak vékonyak, tövükön görbültek.

A *Fogarasi havasok* «Kaldara Arpashului» nevű részében fordult elő, a hol azt néhai FUSZ KÁROLY két példányban találta.

Az *O. Fussianus* a *Dorymerus* alnembe tartozik és az *O. longiventris* KÜST. és *O. Riessi* FUSZ fajokkal rokon; ezektől azonban hátulsó lábainak eltérő alakja miatt könnyen megkülönböztethető.

Fig. a. *Otiorrhynchus Fussianus* n. sp. ♀ femur et tibia posterior.
 " b. " *Riessi* FUSZ ♀ " " " "
 " c. " *longiventris* KÜST. ♀ " " " "